

MOJA SARANGI STORY...

Teško je reći od kada datira moje zanimanje za klasičnu glazbu Indije, možda je do toga došlo preko rock glazbe koja je posebno u V. Britaniji kasnih 60-ih i u sedamdesetim otkrila sitar, nakon što je to već prije za našu zapadnu "ozbiljnu" glazbu učinio sir Yehudi Menuhin?

Činjenica je da sam sredinom 70-ih usred Zagreba, u tadašnjem Centru za kulturu i informacije (gdje sam često prisustvovao predavanjima i slušaonicama jazza mog kasnijeg prijatelja pokojnog Mire Križića) prisustvovao koncertu Ravi Shankara i njegovog ansambla. Mislim da se ansambl sastojao od sitara, table i tanpure i sjećam se da me se ovaj koncert jako dojmio.

Nedugo zatim, 1978/79, boravim u Parizu na prvoj od dvije stipendije, u dućanu FNAC kupujem kazetu Ram Narajana i preko nje prvi puta dolazim u kontakt sa čarobnim zvucima sarangija... U jednom trenutku prolazeći po Bd. Montparnasse u izlogu jednog dućana sa orijentalnom robom ugledao sam sarangi i sigurno bi ga kupio da mi je to od francuske (relativno škrte) stipendije bilo moguće te da mu tijelo k tome nije bilo napuklo...

Nakon niza godina, sredinom 90-ih, imao sam izuzetnu i nezaboravnu priliku svirati i snimati nekoliko skladbi sa indijskim virtuozima braćom Prakash i Vikash Maharaj za CD Variety dragog kolege i prijatelja austrijskog gitarista Waltera Valdinho Langerera.

Ideja o nabavci i pokušaju sviranja sarangija ostala je uvijek negdje prisutna, ali sam iz nekog razloga vjerovao da bi njegova nabavka bila vrlo skupa i komplicirana.

I onda, početkom ove 2021. godine, na YouTube sam slučajno naletio na kanal Tabla Talks od indijskog glazbenika Kuljit Bhamra i tamo saznao da bi cijena instrumenta bila u okvirima mogućeg, kontaktirao ga i dobio preporuku za dva indijska specijalizirana dućana te od jednoga od njih na kraju naručio Sarangi. U međuvremenu, čekajući, pročešljao sam YT i web i sakupio sve moguće bitne informacije i počeo (po običaju...) učiti svirati bez instrumenta...

Nakon manjih peripetija (zbog Brexita je odjednom iskrsnula carina o kojoj nije bilo ni riječi na Amazonu preko kojeg sam instrument upravo zbog toga i kupio, cijena je na kraju ispala viša nego što je trebala biti...) početkom travnja sarangi je konačno stigao! Pobožno sam ga raspakirao i prvo ga zadivljeno i zaljubljeno neko vrijeme gledao... Onda ga uzeh u ruke i pokušam nekako odsvirati ragu "The Heart of Purab", skladbu prije spomenute braće Maharaj i-krenulo je! Imam čak i vrlo kratki video od tog prvog pokušaja.

U početku sam radio uz niz YT videa indijskog virtuozna na sarangiju i pjevača Nabeel Khana a onda, nakon što je zaista krenulo, palo mi je na pamet da se vratim mojem omiljenom repertoaru sefardskih romansi (uglavnom iz Sarajeva) koji me u posljednjih 30 godina uvijek iznova (na najrazličitijim instrumentima i u raznim stilovima) uvijek jako inspirira. Pri tome je važno da ovaj repertoire poznam napamet te bih ga mogao svirati "spavajući" ili pijan - što bitno olakšava izvedbu i traspoziciju te ornamentaciju i improvizaciju na raznim instrumentima.

Netko će se s pravom pitati kakve veze imaju Sefardi sa Indijom? Well, u trenutku kada su, nakon rekonkviste Židovi bili prisiljeni napustiti svoju domovinu Španjolsku, osim u razne muslimanske zemlje (uključiv i tursku Bosnu) određeni broj Sefarada odselio je u južni dio Indije. Naravski, njihovi stari španjolski tekstovi su tamo vjerojatno bili pjevani sa manjim ili većim utjecajem (južno) indijske glazbe dok je moja interpretacija neki *fusion* starošpanjolskog teksta (sa ponekim grčkim, turskim ili slavenskim riječima), melodijskih i ritmičkih elemenata balkanskih zemalja i Turske - kuda su odselili te sjevernoindijskog sounda koji sarangi sigurno nameće...

Nakon točno tri mjeseca, 9.7. ove godine, održao jedan mini koncert kod naših austrijskih prijatelja te nakon toga odlučio krenuti u snimanje EP CDja. Završio sam ga krajem kolovoza i onda do kraja rujna sredio sav materijal, napravio mix i master. Na kraju je umjesto EP ispao skoro normalni CD, u trajanju od 46 minuta.